

INFORMATIENOTITIE

AAN	De leden van de Gemeenteraad
VAN	College van Burgemeester en Wethouders
ONDERWERP	Windwinning Culemborg
DATUM	19 maart 2021
BIJLAGE	
REGISTRATIENUMMER	GZDGCB81547/147675

In deze informatienotitie informeert het college van B&W u over de stand van zaken van het project Windwinning Culemborg en schetst een aantal scenario's voor het vervolg van de procedure.

Wat ging vooraf?

In onderstaande tabel wordt in het kort een overzicht gegeven van besluiten en mijlpalen in het proces Windwinning Culemborg tot aan de dag van vandaag.

Wanneer	Wat	opmerkingen
2014	Provinciale Staten van Gelderland stellen de provinciale Windvisie vast.	In de provinciale Windvisie wordt de locatie ten zuiden van de N320 aangewezen voor het eerst als een kansrijke locatie voor de realisatie van extra windenergie
Okt. 2017	De gemeenteraad stelt de uitvoeringsagenda Duurzaamheid vast.	In de uitvoeringsagenda Duurzaamheid wordt als beleidsdoel vastgelegd dat de gemeente streeft naar energieneutraliteit uiterlijk in 2040. Energieneutraliteit kan worden bereikt via het scenario 'hybride mix' waarin voor windenergie het kwantitatieve aandeel 72 GWh per jaar bedraagt (de bestaande windmolens langs de N320 leveren jaarlijks 10 GWh op).
Nov. 2017	De gemeenteraad stelt de Windvisie Culemborg vast.	In de Windvisie wordt geconcludeerd dat er onder het stellen van voorwaarden ruimte is voor extra windenergie in Culemborg. Onderdeel van de besluitvorming betreft het amendement dat gestreefd moet worden naar windmolens met een zo groot mogelijk vermogen omdat er dan minder nodig zijn.
Feb. 2019	Het college van B&W stemt in met het principeverzoek van de initiatiefnemers Vrijstad Windwinning en Eneco.	Voorafgaand aan het collegebesluit wordt dit voornemen in de gemeenteraad besproken waarbij geen voorbehouden worden gemaakt.
Juli 2019	De gemeenteraad besluit tot een gecoördineerde behandeling van de bestemmingsplanprocedure en de overige noodzakelijke vergunningen.	Het coördinatiebesluit beoogt de procedures voor het windpark gelijktijdig te laten verlopen waardoor de inzichtelijkheid van het besluitvormingstraject wordt vergroot.
Okt 2019	Het college van B&W stelt het advies over de notitie Reikwijdte en detailniveau vast.	De NRD beschrijft het kader waar de voor het project noodzakelijke milieueffectrapportage aan moet voldoen.
Sept 2019 – juli 2020	Het initiatief en de MER wordt inhoudelijk aan de Gebiedstafel besproken.	In juli 2020 eindigt het overleg aan de gebiedstafel met de conclusie dat het de deelnemers niet is gelukt om

		overeenstemming te bereiken over een voorkeursvariant.
Okt. 2020	Het college van B&W stelt het voorontwerpbestemmingsplan vast en legt deze samen met de concept-MER ter inzage.	De voorkeursvariant van de initiatiefnemers betreft 6 windturbines met een bandbreedte qua hoogte tussen de 232 en 270 meter. De stukken liggen gedurende zes weken ter inzage. Naast vooroverlegreacties van de gebruikelijke partners ontvangen we 254 tijdig ingebrachte inspraakreacties.
1 feb. 2021	De gemeenteraad organiseert een beeldvormende avond over het project Windwinning Culemborg.	Tijdens de beeldvormende avond worden naast presentaties ook vragen gesteld aan het college, de initiatiefnemers en de omwonenden.
12 feb 2021	De initiatiefnemers dienen formeel de MER en de aanvraag Omgevingsvergunning bij de gemeente in.	De gemeente neemt de MER en de aanvraag Omgevingsvergunning in behandeling.
4 maart 2021	De gemeenteraad neemt unaniem een motie aan waarin het college wordt opgeroepen het ontwerpbestemmingsplan bij te stellen en dit in concept voorafgaand aan de vaststelling door het college ter advisering aan de gemeenteraad voor te leggen.	Het college zegt toe de motie uit te voeren.

Analyse huidige situatie

Het college is van mening dat de voorbereiding om uiteindelijk te komen tot besluitvorming in de gemeenteraad tot nu toe op een zorgvuldige wijze is verlopen en dat er sprake is van een consistente lijn in de behandeling van dit dossier gegeven de breed gedeelde wens om extra windenergie in Culemborg mogelijk te maken. Tegelijkertijd constateert het college ook dat met de publicatie van het voorontwerpbestemmingsplan voor het eerst een concreet beeld is ontstaan waarin zichtbaar wordt op welke wijze het tweede windpark gerealiseerd kan worden. Uit de grote hoeveelheid inspraakreacties wordt ook duidelijk dit door velen in de stad als een onaangename verrassing wordt ervaren. Vanaf de start van het proces om te komen tot de windvisie en daarop volgend de procedure waarin de besluitvorming over het tweede windpark plaatsvindt heeft het college het belang van draagvlak voor een initiatief onderstreept. Dat was, is en blijft voor het college een belangrijk thema. Uit de ingediende inspraakreacties en de door uw raad aangenomen motie is het voor het college duidelijk dat het eerder ingediende initiatief (6 windturbines met een mogelijk maximale tiphoogte van 270 meter) niet op het gewenste draagvlak kan rekenen. Het college concludeert dan ook dat het initiatief moet worden aangepast en zoekt dit vooral in het aantal windturbines en de bijbehorende hoogte. De zoektocht naar dit alternatief speelt zich af in een context die het college graag met u deelt. De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- De planning van de procedure;
 - De terugvaloptie voor de initiatiefnemers (de provincie Gelderland);
 - De complexiteit van het proces;
 - De beginselen van behoorlijk bestuur in relatie tot een mogelijke aansprakelijkheidsstelling.
-
- De planning van de procedure.

Windparken op land worden in Nederland alleen gerealiseerd als er sprake is van een project met een positieve businesscase. Een belangrijk aandeel in een businesscase voor een windpark vormt de mogelijkheid om een zgn. SDE++-subsidie te ontvangen. Een SDE-subsidie garandeert voor een periode van 15 jaar een vaste financiële bijdrage

voor de geproduceerde duurzame elektriciteit. Zonder SDE-subsidie kan een windpark niet renderend worden gerealiseerd en geëxploiteerd. De afgelopen jaren is de hoogte van de SDE-subsidie per geproduceerde MWh jaarlijks naar beneden toe bijgesteld. Deze trend zet zich de komende jaren naar verwachting door met als meest waarschijnlijke uitkomst dat op enig moment geen subsidie meer hoeft te worden verstrekt. De eerste subsidieloze windparken op zee worden nu ontwikkeld. Om voor een SDE-subsidie in aanmerking te komen dient de aanvrager te beschikken over een definitieve Omgevingsvergunning. Het tijdsvenster voor de SDE-ronde in 2021 start eind september 2021. Om te voorkomen dat het project Windwinning geen aanvraag voor subsidie in dit jaar kan indienen staat er spanning op de planning van het proces. Het niet halen van de SDE-subsidie 2021 betekent dat de druk op de positieve businesscase groter wordt (want de subsidie zal in 2022 lager zijn) en dat betekent automatisch dat het moeilijker wordt om het initiatief in omvang (en hoogte) te verkleinen. Immers als de subsidie lager wordt moet er meer elektriciteit worden geproduceerd om dezelfde inkomsten te genereren en de hoeveelheid opgewekte elektriciteit is exponentieel gekoppeld aan de hoogte van de turbines. Bottom-line is dat als de najaarsronde van de SDE-subsidie dit jaar niet gehaald wordt de kans dat er een haalbaar kleiner initiatief kan worden gerealiseerd aanzienlijk kleiner wordt.

➤ De terugvaloptie voor de initiatiefnemers (de provincie Gelderland)

Bij de start van het project Windwinning heeft het college van B&W aan de provincie Gelderland gevraagd om de bevoegdheid voor de besluitvorming over het windpark aan de gemeente over te dragen. Provincies zijn in de Wet milieubeheer aangewezen als bevoegd gezag voor windparken met een omvang van 5 tot 100 MW. De provincie Gelderland heeft ingestemd met het verzoek om haar bevoegdheden aan de gemeente over te dragen. Als de situatie zou ontstaan dat er geen overeenstemming tussen de gemeente (college en gemeenteraad) en de initiatiefnemers kan worden bereikt over een aangepast voorstel (bijvoorbeeld omdat de initiatiefnemers aangeven dat er geen renderend project kan worden gerealiseerd), dan bestaat de kans dat het gemeentelijke besluitvormingsproces eindigt (de initiatiefnemers trekken hun aanvraag in of de gemeente besluit om niet mee te werken aan de wijziging van het bestemmingsplan en weigert de Omgevingsvergunning te verlenen). In een dergelijke situatie bestaat voor de initiatiefnemers de mogelijkheid om zich te wenden tot de provincie en te verzoeken om een provinciaal inpassingsplan (PIP). Op verschillende locaties in Nederland zijn hier voorbeelden van. Op grond van de Elektriciteitswet is de provincie in principe gehouden om medewerking te verlenen aan een daarop gericht verzoek. Gegeven de grotere afstand tussen de provincie en lokale omstandigheden zal het argument draagvlak voor een gekozen oplossing minder belangrijk zijn. Mocht deze situatie zich voordoen dan wordt het windpark gerealiseerd, zonder dat we daar als gemeente invloed op hebben.

➤ De complexiteit van het proces

Door het aannemen van de motie van 4 maart waarin wordt opgeroepen tot het inlassen van een tussenstap wordt ingegrepen op de normale procedure voor de wijziging van een bestemmingsplan. Gebruikelijk is dat het college van B&W op basis van bestaande kaders de voorbereiding van de besluitvorming ter hand neemt en een voorstel voor de definitieve herziening van een bestemmingsplan aan de gemeenteraad voorlegt. Door de motie raakt de gemeenteraad al bij het opstellen van het ontwerpbestemmingsplan bij het proces betrokken. Het college begrijpt heel goed de behoefte bij uw raad om inhoudelijk te kunnen sturen op het voorstel dat uiteindelijk aan u wordt voorgelegd, maar het college ziet ook het risico ontstaan dat het gebrek aan helderheid over wie op welk moment in deze procedure aan zet is toeneemt. Het college wil voorkomen dat de gebruikelijke heldere rolverdeling tussen u en ons vervaagt. Aan het einde van deze informatienotitie presenteren we daarom een stappenplan waarin wordt geschetst op welke wijze deze procedure kan worden afgerond.

➤ De beginselen van behoorlijk bestuur in relatie tot een mogelijke aansprakelijkheidsstelling

Uit het overzicht aan het begin van deze informatienotitie kunt u opmaken dat de ontwikkeling van een windpark een proces is van lange adem. Dit betekent ook dat wij als gemeente de afgelopen jaren structureel overleg hebben gevoerd met de initiatiefnemers over de volgtijdelijke stappen en mijlpalen in de procedure. Gedurende deze periode hebben de initiatiefnemers naar de overtuiging van het college zich altijd constructief opgesteld en zich gevoegd naar de gemeentelijke kaders. Het voorstel dat via het voorontwerpbestemmingsplan naar buiten is gekomen en waarvoor zij nu op 12 februari een aanvraag voor hebben ingediend is het resultaat daarvan. Met de vaststelling van het voorontwerpbestemmingsplan heeft het college dat ook bevestigd. Nu als gevolg van de aangenomen motie vanuit de gemeente richting de initiatiefnemers het signaal wordt afgegeven dat de plannen moeten worden bijgesteld kan dat door de initiatiefnemers worden gezien als een breuk in het tot nu toe gevoerde beleid. Vanzelfsprekend is het college op zoek naar een oplossing in deze fase waarmee ook de initiatiefnemers 'kunnen leven'. Als we er in slagen om gezamenlijk een alternatief plan te ontwikkelen waarmee en de initiatiefnemers en uw raad kan instemmen kan de procedure zonder 'kleerscheuren' worden vervolgd. Mocht echter de situatie ontstaan dat de initiatiefnemers zich gesteld zien voor een ontwikkelkader waarin naar hun mening geen project kan worden gerealiseerd kan ook de situatie ontstaan dat de initiatiefnemers de gemeente hiervoor aansprakelijk stellen. Die aansprakelijkheid zou kunnen bestaan uit een financiële claim om de gemaakte kosten te vergoeden. Het is het college niet bekend welke kosten tot nu toe door de initiatiefnemers zijn gemaakt, maar de inschatting is dat dit zeker tot boven de € 100.000,- zal oplopen. Het college zal zich tot het uiterste inspannen om een dergelijk scenario te voorkomen, maar mocht het vervolg van de procedure die richting op dreigen te gaan zich ook voorbereiden op een houdbare juridische positie.

Vooruitblik

Het college ziet voor de korte termijn een tweetal scenario's waarlangs dit proces zich kan ontfouwen.

Scenario 1

Op 25 maart is de eerstvolgende gemeenteraadsvergadering over de procedure windwinning. Het college hoopt in die vergadering input te ontvangen op basis waarvan het college enkele alternatieve varianten kan ontwikkelen. Het college is voor de inhoud van die varianten op dit moment nog afhankelijk van input van de initiatiefnemers. Met de initiatiefnemers is afgesproken dat zij uiterlijk vrijdag 19 maart die informatie aanleveren. Het college streeft er naar om die informatie u op maandag de 22ste of uiterlijk dinsdag de 23ste te doen toekomen. Het college hoopt dat het mogelijk is om in de vergadering van 25 maart richtinggevende aanwijzingen te ontvangen voor kansrijke alternatieven voor het vervolg van de procedure. Mocht dat het geval zijn dan ziet het college mogelijkheden om een ontwerpbestemmingsplan op te stellen en de procedure te vervolgen zodanig dat de eerder genoemde planning haalbaar is. Voor dit scenario is het noodzakelijk dat de initiatiefnemers uit de voeten kunnen met het aangepaste kader en van u vraagt het college om met voortvarendheid uw mening over de alternatieve varianten te vormen.

Scenario 2

Als uit de beraadslagingen op 25 maart duidelijk wordt dat het onmogelijk is om op kortere termijn een gedragen alternatief plan aan te dragen dan zal dat als consequentie hebben dat de eerder genoemde planning die gericht is op het halen van de SDE-ronde van 2021 niet gehaald kan worden. Zoals eerder beschreven helpt dit niet om het alternatieve plan in omvang te verkleinen. Mocht deze situatie ontstaan is er sprake van een impasse en is het mede afhankelijk van de opstelling van de initiatiefnemers of er nog sprake blijft van een initiatief voor een tweede windpark in Culemborg. Is dat niet het geval dan is het mogelijk dat de initiatiefnemers zoals eerder geschetst er voor kiezen om zich tot de provincie Gelderland te wenden en/of de gemeente aansprakelijk te stellen voor de gemaakte onkosten.

Het mag duidelijk zijn dat het college een sterke voorkeur heeft voor scenario 1. Als scenario 1 kan worden bewandeld ziet het college de volgende planning voor zich:

wanneer	wat	opmerkingen
19 maart	Verzending van deze informatienotitie aan de gemeenteraad.	
22 of 23 maart	Nadere informatie over consequenties 'downsizen' initiatief.	Informatie wordt geleverd door de initiatiefnemers.
25 maart	Gemeenteraadsvergadering Windwinning	Bespreken marsroute besluitvormingsproces en aftasten draagvlak alternatieve varianten
Direct na 25 maart	Op basis van de input van 25 maart opstellen uitgangspunten alternatief plan.	Het college zal dit alternatief bespreken met de initiatiefnemers om te bepalen of er een kansrijk handelingsperspectief is.
Zo spoedig mogelijk in april	Gemeenteraadsvergadering over het alternatieve plan.	Doel is om te toetsen of de aangedragen variant kan rekenen op steun in uw raad
april	Aanpassen MER, onderzoeken, aanvraag Omgevingsvergunning en opstellen ontwerpbestemmingsplan	Een groot deel van deze activiteiten moeten door de initiatiefnemers worden uitgevoerd.
Begin mei	College besluit tot vaststelling van het ontwerpbestemmingsplan en publiceert dit.	Voorafgaand aan het collegebesluit moet duidelijk zijn dat het aangepaste voorstel draagvlak in de gemeenteraad heeft.
juni/juli	Verwerken zienswijzen en opstellen definitief bestemmingsplan.	
augustus	Agenderen raadsvoorstel wijziging bestemmingsplan Windwinning.	
September	Besluitvorming in de gemeenteraad over het aangepaste plan.	